

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS
ORGANAS
LEIDŽIA SPAUDOS D-ĖIA
«SVIESA»
Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764.
Tel. 4-0159
São Paulo, — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:

Brazilijoj metams 10 milreisu, pusb.
6 milreisai.
Užsienin metams 15 milr. pusb.
8 milreisai.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.

REDAGUOJA
ST. VANCEVIČIUS.

S-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Rugpjūtio - Agosto mėn. 15 d.

NR. 33 (397)

Sveikiname išėivijos vienybės pastangas!

NUO REDAKCIJOS. Didžiausias Lietuvos dienraštis «Lietuvos Aidas» savo laidoje iš š. m. liepos 9 d. išėjo labai vertinga ir mums išviamis išdėmėtina straipsni, kuri čia išsiai perispauzdiname. Iš jo matome, kaip Lietuva domisi ir seka savo išėiviu gyvenim.

«Vakar mes pabrėžėme reikalą bur tis viso pasaulio lietuviams mūsų tautos bei valstybės ateities ir gerovės vanden ir pasisakėme prieš tuos elementus kurie, susižavėję mums svetimomis doktrinomis arba asmens ambicijas tikėle aukščiau bendro darbo, tautą skaldo, pamiršdami pagrindinį lietuvių vienybės šūkį.

Ir reikia nuoširdžiai pasidžiaugti ir sveikinti mūsų išėivijoje pasireiškiančias pastangas burtis aplink lietuviškąją mintį, atsisakant nuo savitarpio vaidų ir siekiant vieno tikslo: Lietuvos valstybės gerovės bei po visą pasaulį išsišėiškusios lietuvių tautos tvirtumo.

Negalima per daug kaltinti mūsų išėivijos, kad ji ilgą laiką tvarkėsi ne pagal tą vienybės idealą, kuris kiekvienam geram lietuviui negali nebūti brangus. Svetur įsikūrusios lietuvių kolonijos savo politines bei ideologines organizacijas kūrė daugiausia pagal tuos modelius, kurie buvo Lietuvoje. Tik per paskutinį dešimtmetį pasikeitus Lietuvoje sąlygoms, mūsų išėivijos gyvenime ima reikėtis nauja sveika srovė, kurios, reikia tikėtis, laukia graži ateitis. Tik reikia patikėti, kad ta srovė ko greičiausiai susipretų ir apimtų ko plačiausius mūsų išėivijos sluoksnius. Patinkime keletą pavyzdžių.

Šiandio rytinėje laidoje mes pranešėme apie Clevelando įvykusią Šiaurės Amerikos lietuvių tautinę konferenciją, kurioje buvo svarstyti mūsų išėivijai turį didelės svarbos klausimai, būtent: buvo ieškoma priemonių glaudžiam suderinti visų lietuvių tautinių grupių veikimui, sėkmingesnei kovai su Amerikos lietuvių ištautėjimu, buvo kalbama apie kovos priemones su lietuvių priešais ir lietuvių tautinio veikimo ar dytojais bei niokintojais, pagaliau, buvo ieškoma priemonių kaip patraukti Amerikoje gimusį mūsų jaunimą prie visuo meninio lietuvių darbo.

Tai yra pagrindiniai mūsų išėivijos reikalai. Svarbiausias iš jų yra pastangos surasti bendrą kalbą visų lietuvių tautinių grupių veiklai. Čia Clevelando konferencija vadovavosi šūkiu: vienybė — galybė. Jei Šiaurės Amerikos lietuvių tautinės organizacijos tvirtai susiburtų — o iš konferencijos matyti, kad to siekiama konkrečiais žygiais nes buvo nutarta tam tikrai išrinktai komisijai, į kurią įėjo žinomi Amerikos lietuvių veikėjai, pavesti parengti projektą sudaryti Amerikos lietuvių tautinė tarybą — tai tada pasidarytų žymiai sėkmingesne kova ir su lietuvių ištautėjimu bei su lietuvių priešais ir būtų lengviau patraukti Amerikoje gimusį lietuvių jaunimą prie lietuviško darbo. Tie klausimai buvo visą laiką keliami, bet jų sėkmingas arba bent

patenkinamas išsprendimas daugiausia priklausė nuo suderinto, viena tautinė linkme nukreipto, lietuvių tautinių organizacijų veikimo.

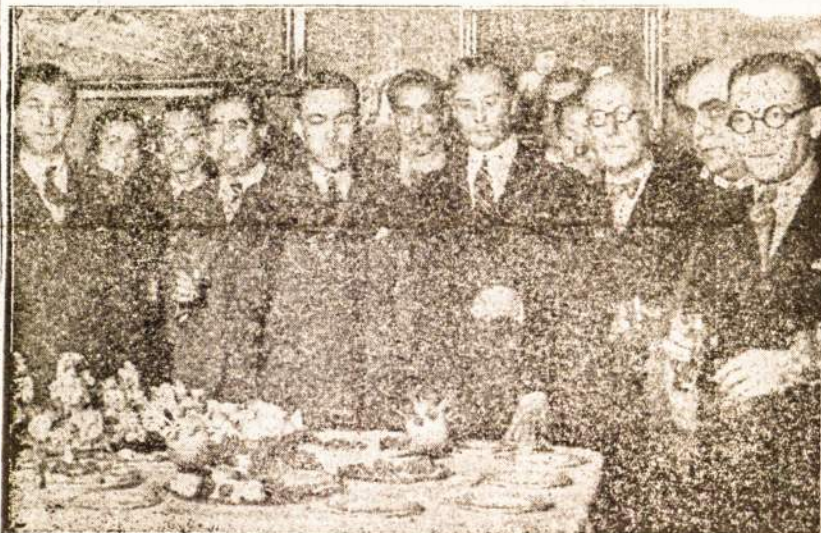
Vienijimosi tendencijų matome ir kitose lietuvių kolonijose. Sakysime, Latvijos lietuvių susiorganizavę ir Latvijos lietuvių sąjunga, į kurią įeina visos Latvijoje esančios lietuvių organizacijos. Esidarius Šiaurės Amerikoje lietuvių tautinei tarybai, turėsime išėivijoje du tvirtus organus, kurių veik-

KVIETIMAS

Maloniai kviečiame Tamstą, Tamstos draugus ir pažįstamus į LIETUVIŠKŲ DAINŲ IR MUZIKOS DEMONSTRACIJĄ, kuri įvyks ŠĮ ŠEŠTADIENĮ, RUGPJŪČIO 15 D., 8 val. vakaro Lietuvių Namų salėje, rua Bandeirantes, 92. Čia išgirsite dainuojant Kiprą Petrauską ir kitus žymiausius Lietuvos dainininkus, chorus bei paklausysite gražiausios lietuviškos muzikos.

Programai pasibaigus ŠOKIAI IR ŽAIDIMAI iki 4 val. ryto.

S. Paulo Liet. Klubas.

SÃO PAULO ŽURNALISTŲ PRIĖMIMAS LIETUVOS KONSULATE Š. M. RUGPJŪČIO 6 D.

mas grindžiamas tautinės vienybės principu.

Ir Pietų Amerikoje kai kuriose lietuvių kolonijose pastebimas noras susikurti valdais ir imtis rimto tautinio darbo. Charakteringas šiuo atžvilgiu S. Paulo «Lithuanijos» sporto organizacijos 7 metų gyvenimo sukaktuvų proga suaukto suvažiavimo priimtose rezoliucijos, kuriose konstatuojamas kolonijos kultūrinio darbo pakrikimas ir kviečiamos visos lietuviškos organizacijos bei spauda «vieningai ir darniai ugdyti ne vien fizines ir medžiagines lietuvių pajėgas, bet kartu «viestis ir kelti tautinę kultūrą». Įdomus suvažiavimo nutarimas «palaikyti glaudžius, draugiškus santykius su visomis kitomis lietuviškomis organizacijomis, kurios tik nėra priešingos bendram lietuviškam kolonijos visuomeniniam ir kultūriniam darbui». Toliau numatomos kovos priemonės su nutautėjimu. Tai yra tie patys rūpesčiai, kaip ir Šiaurės Amerikoje, kaip ir kitose mūsų kolonijose.

Bet svarbiausia, kad iš visų čia paminėtų pavyzdžių matome jog visose didžiosiose mūsų išėivijos kolonijose bręta tautinės vienybės reikalas. Kai kuriose kolonijose, pav. Latvijoje, ta

mintis jau įvykdyta, kai kur, Šiaurės Amerikoje, ją rengiamasi įvykdyti, kitur, Pietų Amerikoje, vieningo tautinio darbo mintis jau yra gimusi ir, atrodo, kad anksčiau ar vėliau ji bus taip pat įgyvendinta. Būtų gerai, kad ir Pietų Amerikos kolonijose būtų sudarytos tautinės tarybos arba tautinių organizacijų sąjungos.

Mes, metropolijos lietuviai, galime tik nuoširdžiai sveikinti svetur gyvenančių brolių pastangas susikurti savitarpio valdais ir burtis aplink lietuviškąją mintį. Tik tuo keliu eidami, mes galime iškelti lietuvių tautos garbę bei patikrinti jos ateitį ir gerovę.

Lietuva atsaukė sankcijas prieš Italiją.

Liepos 14 d. ministerių kabinetas, pasirėmęs užsienų reikalų ministerio pranešimu apie Tautų Sąjungos koordinacijos komiteto šių metų liepos 6 d. pasiūlyma sankcijų prieš Italiją reikalą, nutarė atsaukti ir panaikinti nuo šių metų liepos 15 d. visas suvaržymo priemones, kurios buvo taikomos Italijai, vykdant koordinacinio komiteto pa-

siūlytas sankcijas. Šio nutarimo vykdymas pavodamas finansų ministriui.

Atvyksta naujas kolonijos kapelionas

Iš tikrų šaltinių gavome žinią, kad šiomis dienomis į São Paulo atvyksta naujas lietuvių kolonijos kapelionas, kunigas Pijus Ragžinskas, Kun. B. Sugintas, kaip teko patirti, atsaikiamas lietuvių.

Lietuva pasirašiusi prekybos sutartį su Vokietija.

«Deutsche Zeitung»

praeitos savaitės laidoje paskelbė žinia, kad Lietuva jau pasirašiusi prekybos sutartį su Vokietija. Esą visais ekonominiais reikalais abi šalys susitarė.

Laukiamas Ispanijos revoliucijos laimėjimas.

Naujausiomis žiniomis, Ispanijos sukilėliai po mažu slenka vis arčiau Madrido. Madridas ir jo apylinkės sukilėlių apsupamos iš kelių pusių. Dar bar sukta Ispanijos frontuose smarčiai koncentruoja savo jėgas. Laikračiai rašo, kad revoliucija kovą tikrai laimėsianti, nes sukilėlių jėgos nuolat didėja.

Ši kruvonoji revoliucija jau atėmė apie 35.000 žmonių gyvybių, sunaikinta milijonai įvairaus turto. Po revoliucijos šalis atsidurs dar didesniai vargo ir skurde.

LIETUVOJE

Smarkiai baus už tarnaičių neregistravimą

Iki šiol daugelis darbdavių savo tarnaites į ligonių kasą neregistruodavo, o kada jos susirgavo, tai darbdaviai palikdavo Dievo valiai. Dabar už neregistravimą į ligonių kasą tarnaičių, darbdaviai bus smarkiai baudžiami.

Derybos su Vokiečiais sėkmingai baigiamos.

Esamomis Berlyno žiniomis, prekybos derybos su vokiečiais jau eina prie sėkmingo galo. Principiniai jau pasiektas susitarimus beveik visais klausimais. Tariauosi šiuo metu dar dėl elės techniko pobūdžio klausimų ir dėl prekybinio susitarimo objektų detalizacijos.

Kai kurie delegatai su direktorium Norkaičiu ju sugrįžo į Kauną.

Kauno kelių rajono darbininkams nustatytas šitoks atlyginimas

Minkštas gruzas (lengva žemė, smėlis) už 1 kub. metro mokamas 50 ct.; vidutinis gruzas (lengva žemė su molio priemaišomis) už 1 kub. metro nukasimą 60 ct.

Kieto grūzo (kietas molis su smėlio priemaišomis, kietas molis) už 1 kub. metrą — 1 litas.

Labai kietas gruzas (labai kietas molis arba plaukiantis smėlis) už 1 kub. metrą — 1 lit. 35 ct.

Suakmenėjęs ir sušalęs gruzas (suakmenėjusi uolą ir sušalęs gruzas) už vieną kub. metrą mokama 3 lit. 50 ct.

Už žemės ar rūpnas žvyris iškasimą su didelė akmenų priemaiša skaitoma vidutiniai kieto grūzo kaina (1 kub. metr.) 85 cent.

Už žemės pervežimą rąkais už kiekvieną 10 metrų atstumo arba jų dalį mokama 3 ct. nuo 1 kub. metro.

Už žemės pervežimą vagonėliais už kiekvieną 100 metrų arba dalį to atstumo mokama po 10 ct. nuo kub. metro.

Jei ponios būtų iš vietų atleistos.

Kaip žinoma, Kauno miesto savivaldybė žada atleisti visas tarnaujusias savivaldybėje ponias, jei ir jų yra tarnauja ir jie abu uždriba daugiau kaip 600 litų į mėnesį. Šį miesto savivaldybės pavyzdį žada pasekti žemės ūkio rūmai ir kai kurios kitos įstaigos. Jeigu būtų atleistos visos tos ponios, kurių vyrų užtektinai uždriba, tai Kauno įstaigose pasiliuosuotų iki 500 vietų, kurias galėtų užimti žmonės, kurie aukštuoju mokslu, kurie dabar jokio darbo sau neranda ir veržiasi net į kurjerių ar šveicorių vietas.

Smarkiai nusekė Lietuvos upės.

Del nepaprastos sausros nuseko smarkiai vanduo Lietuvos upėse. Daug kur buvę keltai nuimti ir susisiekimas palaikomas valtimis arba kai kur pada rytos plačios ir negilios pervažiavimo brastos.

Rugiapiūtė moterų rūbų siuvėjoms

Kuono ir priemiesčių moteriškų rūbų siuvėjos šiuo metu turi labai daug darbo. Siuvėjos džiaugiasi, kad vasaros metu gali užsidirbti sau pragyvenimą ir tais metų laikais, kai darbas labai sumažėja.

Dėl birželio 17 — 20 d. įvykių.

Kaip patyrėme apygardos teismo tardytojos Zalyš netrukus jau baigs tardymą dėl birželio mėn. 17—20 dienų įvykių Kaune. Kaltinamaisiais už priešvalstybinių ir kiršinamųjų darbininkus prieš valdžią kalbų pasakymą Kauno kapinėse bus patraukti tik 2 asmenys, kuriuos greičiausiai turės teisė iš kariuomenės teismas.

Kauno darbininkų vaikai vasaroja pas Šiaulių ūkininkus

Šiomis dienomis Lietuvos Vaiko draugija atrinko 17 pačių neturtingiau-

sių Kauno darbininkų vaikų ir nusitautė į Šiaulius. Vietos draugijos skyrius jau susitarė su kai kuriais Šiaulių apskrities ūkininkais, kurie po vieną ar kelis priėmė ir leis savo ūkiuose praleisti vasarą.

Šis Lietuvos Vaiko draugijos centro valdybos žygis yra vispusiškai pagirtinas. Reikia laukti, kad ir kitos draugijos paseks Lietuvos Vaiko draugijos pavyzdžiu.

Derybose su Vokiečiais greičiausiai reikės kviestis arbitraž.

Mišrios Lietuvos Vokietijos optacijos komisijos posėdžiai vyksta ministerių kabineto patalpose. Tuo tarpu atrodo, kad kai kuriais atskirais klausimais vargu ar pavyks susitarti ir gal būt teks kviestis, kaip tai konvencijoje yra numatyta, arbitru Šveicarijos teisės žinovą. Komisijos posėdžiai manoma užsitęs dar kelias dienas.

Į Kauną atskris japonai

Aplink paunuį skrendantieji trys japonų lėktuvai šiomis dienomis atskris į Kauną. Jie Kaune bus tik keletą valandų.

Perkūnas perskėlė ažuolą ir nutrenkė moterį

12.VII perkūnijos metu Ažuolyne viena moteris pasislėpė nuo lietaus po ažuolu, bet tuo momentu į tą ažuolą trenkė perkūnas. Ažuolas skio, o moteris liko nutrenkta. Arti įvykio buvę žmonės nutrenktą moterį apkusė žemėmis ir jį atsivogo.

Lietuvos žydų atstovai pasauliniam kongrese.

Rugpjūčio mėn. Ženevoje įvyks pasaulinis žydų kongresas, kuriame dalyvaus visų švrių ir visų kraštų žydų delegatai. Lietuvos žydai į šį kongresą siunčia žėsis atstovus, kurie buvo išrinkti liepos mėn. 19 d. Kaune šaukia moje visų Lietuvos žydų bendruomenių ir organizacijų suvažiavime.

Tiriama nuo audros nukentėjusių gyventojų padėtis

Visose apskrityse, kur tik šia vasarą buvo smarki audra, nuo kurios

nukentėjo vietos gyventojai, sudaryti komitetai nukentėjusiųjų padėčiai iširti. Kai viskas bus iširta, tai nuo audros nukentėjusiems gyventojams bus paskirta pašalpos.

A. Voldemarui bausmė patvirtinta

Apeliaciniai rūmai nubaudė Aug. Voldemarą už paskelbimą „Preussische Zeitung“ straipsnio 6 mėn. kaltįmo. A. Voldemaras pasiskundė Vyriausiam Tribunolui, kad rūmai nesuteikė jam pakankamai laiko su byla susipažinti. Tribunolas gražino rūmams bylą spręsti iš naujo. Praeitą savaitę į ją buvo nagrinėjama. Apeliaciniai rūmai vėl paskyrė kaltinamajam tą pačią bausmę. Byla buvo nagrinėjama prie uždary durų.

Ar yra medžiagos cemento gamybai Lietuvoje.

Energijos komiteto žemės turtams tirti komisija nagrinėja cemento gamybos galimybes Lietuvoje. Tuo tikslu tiriama, ar yra Kauno ir Jurbarko apylinkėse kreidos mergelio. Jei yra, tai kokios jo naudojimo sąlygos.

Kooperacijos šventė.

Liepos 5 d. visur buvo švenčiama kooperacijos šventė. Tą dieną joms buvo pasipuošusios tautinėmis ir kooperatinėmis vėliavomis. Kooperatinis judėjimas pradėjo Lietuvoj reikintis dar prieš D. karą. Dabar jis yra jau labai išsiplėtęs. Jo reikime prieš 7 mes tus Tautos Vadas A. Smetona taip apibūdino: „Kooperacijos išsiplėtojimas rodo aukštesnį tautinės kultūros laipsnį. Ji yra visuomeniško gyvenimo mokytoja, žmonės, bendrai dirbdami, išmoka drausmės ir susiklausymo, darosi vieni kitoms artimesni, išmoka permąnyti ir atjausti savo bendruosius reikalus, įkunda gerbti bendrą visiems turtą. Jėl to privalo aukštai vertinti kooperacijos idėją ne tik vieno ar kito luomo žmogus, bet ir valstybės vyras — politikas, kuriam ypačiai turėtų rūpėti, kad socialinis tautos jausmas būtų stiprus.“

TIK «LIETUVI» SKAITYDAMAS VISA ŽINOSI.

Mergaitė iš Lietuvos.

(tąsa iš 32 Nr.)

Senbernis kultūrtechnikas savo rūpesniais ir patarimais tapo lyg teisėtu mūsų ūkio šeimi inku. Mama jį labai pamėgo. Prieš svarbesnius darbus vis pasitarėdavo. O jam visai tai buvo pakeliui. Dabar jis jau tikėjosi nutiesti tiltą ir mano širdį. Visur ir prieš visus jis dėjosį didžiausiu mūsų šeimoms draugu, o kvieji laikraščiuose, jau visoje Kupiškio parapijoje apšaukė jį Purūnu žentu. Bet jis tik vėliau atskleidė savo korvas, tik rudenop juodu su mama para dėjo derėti mano kaili...

Visa ta komedija man atrodė tik piktai juokai. Aš visa siela ir širdimi tebemyliėjau Vincą. Vis tikėjaisi, kad jis greit pasveiks, grįš į Lietuvą, apsigyvens kaime ir seminarijoje priimtus pirmuosius šventimus apvainikuos moterystės sakramentu. Gautas pirmas ir vienintelis iš Alpių pasistatas jo laiškas mano tikėjimą sutvirtino. Buvau rami ir nedvejojau. O kultūrtechnikui

Simas Bakėys.

jau vien dėl to kad jis buvo senbernis buvau atkakliai šalta, kartais net nedėkinga.

Bet mano išdidumas lūžo, o praigėdijusią padangę apniukė tarusūs debatai. Prasidėjo baimės dėl mylimo jo likimo ir neiškasus lūkesčio dienos.

Per kaimus žaibu skrido viena už kitą šturpsnės žinios. O vieną pavakarę į mūsų kiemą įvažiuavo Vinco tėvai. Tai buvo šiuo metu nesitiktinai svečiai. Jo motina buvo išblykusi, sulinkusi, akys buvo išverktos. Tėvas tytus ir ramus, kaip visados, bet susirūpinęs, sunkių minčių prisiegtas.

Nustebusi aš laukiau netikėtos viešnios smūgių. — Ką pasakys? Kuo mane kaltins? — degė mano galvoje. Aš tvardžiau savo jausmus, bet jaučiausi, kaip nusidėjėjęs prie klausyklos. O jį, pasiveikinus su mama, priėjo, apabino mane ir abidvi pravirkovė...

— Taip, dukrelė... Mudvi abi nelaimingos... Žinojau viską... Nuo ta-

da, kai tu važiuavai į Kauną... Nesipriešinu mūsų giminytei, bet... mano Vincelis žuvo ir aš mirėtu nežinodama jo kapo...

Kaip skaudu ir kaip gera buvo man šia valanda! O, kad Vincukas tai pamatytų, jis pakeltų iš mirties patalo ir joks jėga neįplėstų jogyvybės! Bet mudvi nieko apie jį nežinojome.

Iki šiol jau daug žmonių pažinau. Mačiau daug bobelių, mačiau galilestingasis seseris plauçant ir raituojant dvokiančias žaizdas, mačiau žmones mirėtančius už savo idėjas, bet nieko kilnesnio nemačiau mylinčia motina...

Aš verkiu kartu su ja, verkiu supratusi jos jausmus, supratusi jos nusizeminimo kainą... Juk aš tebuvau jai sūnaus meilužė, tvirkintoja... Ji turėjo mane, prieš ją klūpančią, koją paspirti, bet... ji suprato mane, suprato mano širdį. O aš nieko raminančio nezalėjau pasakyti sūnaus nelaimių iškankintai motinai.

Kur dabar Vincas? Kokia nelaimė jį ištiko? Visiškai žmonės kalbėjo, visai pasakojo, bet tikrų žinių niekas neturėjo. Tik viena aš supratau, kad paslapties raktai pas jo dėdę, poną ministerį, kuris stuntinėjo jam pi-

nikus ir, aišku, susirašinėjo su jo gydytoja. Sujaudintai motinai jis rašė:

Mieloji Brolione!
Būk rami ir nepriduok perdidelės reikšmės gandams. Paskutiniame laiške gydytojas pranešė, kad Vincuko sveikata gerėja. Kurį laiką reikia jam visiškos ramybės. Reikia izoliuoti ir nuo tų laisčių, kurie jį jaudina. Gydytojas jam skatytai užgynė, bet laiškus jis rauna per kitus asmenis. Dabar, matyt, pakaitė jo gyvenamąją vietą ir adresą nuo pašalinčių slepia. Dėl to ir kilo visokios kalbos... Kai gausiu, iš gydytojo laiška Tamstai vėl parašysiu. Linkiu Jums viso gero! (Parašas neįskaitomas).

Ilgai mudvi svarstėva ir gvildeno va šio laiško mintis. Aš jaučiausi juo užgauta, bet visi jo sukelti jausmai liko mano krūtinėje. O motina buvo jai tikinusi, kad ta naujoji gyvenamoji vieta yra Vincuko kapas... Taip kalbėjo Kupiškėje, tokios žinios šioje Kauno. Sakė, kad vienas studentas esą gavęs iš Šveicarijog besimokančio draugo laiška, kuriame rašo, kad toks ir toks ministerio giminaitis miręs...

U. R.

„Lietùkio“ prekybinè veikla ir darbo perspektyvos.

(Pasikalbėjimas su «Lietùkio» vyr. direktoriumi p. P. Dagiu).

«Lietùkio» vyr. direktorius p. P. Dagus suteikè spaudai apie «Lietùkio» š. m. prekybinę veiklą pasikalbėjimą, kurį čia paduodame.

— Kaip atrodė šių metų «Lietùkio» prekybinė veikla, lyginant ją su praėjusiais metais?

— Per pirmus 4 šių metų mėnesius «Lietùkio» prekybinė apyvarta žymiai pakvilo, žinoma, palyginus ją su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu.

1935 m. per pirmus 4 mėnesius parduota prekių už 20.500 000 lt., o 1936 m. per tą patį laiką jau parduota už 28.600.000 lt., t. y. per 8 mil. lt. daugiau.

Atskiriamis pozicijomis žymiai pakilo vartotojų prekių (angliu, muilo, čia kraus, cemento, druskos, žibalo ir t. t.) pardavimas, už kurias gauta apie 1,7 mil. lt. Žemės ūkio gaminių vidaus rinkoje pardavimas taip pat pakilo 140.000 lt. Grūdų, sėklų ir linų išvežimas pakilo apie 4,5 mil. lt. Trašų pardavimas — 1,5 mil. lt. Žemės ūkio mašinų apie 370.000 lt.

Idomu pastebėti, kad kiekiais ypatingai pakilo trašų pardavimas, pasiekdamas 27.800 tonų (praėjusiais metais buvo — 19.460 tonų), o grūdų ir sėklų išvežimas per keturis mėnesius pasiekė 101.267,5 tonų (praėjusiais metais per tą patį laiką buvo išvežta 68.237 tonų).

— Ar numatoma supirkinėti naujo derlius grūdus tvirtomis kainomis?

— Taip. Tačiau kondicijos bus nustatytos žymiai aukštesnės. Jei teko pastebėti, atitinkai užsieniu pareikalavimus grūdai buvo išstatyti žemės ūkio parodoje. Išvežimui tinka tikrai visai švari sėkla ir aukšto natūralaus svorio prireiks. Dar sunku grūdus išvežti atskiriamis veislėmis, tačiau gerai išvilyti parduodant išvežimui skiriamus grūdus yra paprasta ir būtiniausia sąlyga.

Grūdų išvežimui palengvinti statoma visame krašte daug sandėlių po 500 ir 1000 tonų talpumo. Statomose sandėliuose bus įrengtos modernios grūdams valyti mašinos, o viename iš jų bus pastatyta ir grūdų džio-

vykla. Jei bandymai, dirbtiniu būdu pakelti grūdų kokybę juos džiovinant, pavyktų, panašios džiovyklos bus įrengtos ir kituose grūdų sandėliuose. Statomų grūdų sandėlių pagalba manoma, kad lengviau bus išplatinti krašte ir gerą sėklą. Į šį reikalą «Lietùkio» kreipiamas dar; dėmesio.

Linų prekyboje tuo tarpu ne tiek kreipiamas dėmesio į didelius išvežimo kiekius, kiek į linų kokybės kėlimą. Dabar visame krašte dirba «Lietùkio» agronomų instruktorių tinklas. Dabar ūkininkai mokomi, o su laiku, reikia tikėtis, pagamins visai gero linų pluošto. Jau ir dabar mūsų linai parduodami ne blogesnėmis kainomis, negu mūsų kaimynų linai. Anksčiau mūsų linai buvo daug žemiau vertinami.

Krašte jaučiamas prekybinių kooperatyvų tvirtėjimas. Kooperatyvai dabar jau dirba su pelnu, ir bankrotų paskutiniu metu dabar jau nebesitaiko. Tas rodo krašto ūkios būklės žymų pagerėjimą. «Lietùkio» remiant kooperatyvus, susidarė krašte geras skaičius visiškai stiprių, saugių ir savarankiškų kooperatyvų, apie kuriuos grupuojasi mažesni kooperatyvai, žemės ūkio draugijos.

Dar platus veikimo laukas «Lietùkio» stovi prieš akis. Pirmoje eilėje kūrims visos eilės kooperatyvų ir «Lietùkio» krautuvų Klaipėdos krašte. Su dideliu džiaugsmu tenka pastebėti didelį vietos gyventojų pritarimą «Lietùkio» Klaipėdos, Pakėgių, Šilutės ir Priekulės skyrių veikimui. Gaunama daug prašymų steigti «Lietùkio» skyrius arba parengti kooperatškais pagrindais besiorganizuojančią vietos visuomenę ir kitose Klaipėdos krašto vietose. «Lietùkis» čia prekybinės veiklos vystymą laiko ypatingai svarbiu darbu ir artimiausioje ateityje tikisi patis savo organizacinius planus realizuoti.

Platus visuomenės sloksniai, ypač ūkininkai «Lietùkio» veikta palaiko ju jai pritaria, o vyriausybė paremia ir rodo pasitikėjimą, pavedama įgyvendinti kai kuriuos svarbius ekonominius krašto uždavinius.

Su tokia Lietuvos visuomenės ir ūkininkijos parama «Lietùkis» galės

sėkmingai pėsti savo veiklą ir atlikti skirtus jam didiuosius uždavinius savo krašui. — baigė pasikalbėjimą vyr. direktorius p. P. Dagus.

Ar tokius dalykus žinai? 2.400 KUNIGU GIEDOJO VISĄ SAVAITĘ.

Be perstojiimo 2.400 indų dvasininkų išgiedojo visą savaitę Bombėjeje religinėse apeigose pas religijos mokytoją Narayan Maharadžą. Maldininkai iš toliausių kraštų plaukė į mišininę palapinę, kurioje tie kunigai giedojo prieš 108 stabus. Iš mokytojo, kas galėdamas, stengėsi gauti tam tikrą palamininką. Kiekvienas prisigrūdęs klau pėsi ir bučiavo koją, tikėdamas, kad dalelė jo dvasios tobulumo jeis į maldininko sielą. — Reuter.

NEGALI NUSTOTI KALBĖJUSI.

Shreveporte, Louisianoje, 16 metų mergina Ruby Poole kalba ir kalba be atvangos. Dabar ji paguldyta ligoninėje. Gydytojai negali nieko daugiau padaryti, kaip tik stebėtis tuo nepaprastu reiškiniu, kuris trunka daugiau kaip savaitę. Kalbėjimo liga ji susirgo po gripo. Kalbėjimo liga ji nepelė nteku. Į ligoninę atvežta ji jau prieš kelias dienas išmintingų dalykų. Mokykloje ji buvusi pirmoji mokinė. — Reuter.

FABRIKAI VENGIA DIRETI GERAS LEMPUTES.

Vieno Amerikos elektrinių lempu fabrikos sąlygose spintose yra amfinos elektros lempučių patentas. Tos lempos konstrukcija yra tokia atspari, jog ji galėtų šviesti 30 metų tuo pačiu skaidrumu ir vienodu energijos suvartojimu. Tokių lempu nedirbama, nes jas paleidus į apyvartą, netrukus pasibaigtų rinka.

AMERIKIEČIAI SUNKIAI BESUPRANTA ANGLISKAL.

Amerikos J. V. gyventojų šnekamoji kalba nuo tikrosios anglų kalbos dabar skiriasi jau tiek daug, jog Baltimorėje įsteigta institutas tom dviem kalbom suvienodinti.

IV.

Bronė paskolino du šimtus litų. Slapta išvažiavau į Kauną. Pradėjau ruoštis į tolimą kelionę. Onutė su Povilu prisitūnė laivokortę. Parašė ir manai laišką, kad mane išleistių.

— Nebijok, mama, gyvens pas mūdą. Niekas jos neuskriaus. Nėšdėklaus, o dirbs nudvieju prižiūrima.

Taip rašė Onutė, bet laiško manai neperskaičiau. Ir tik, kai visas buvo jau paruošta kelionei, atvažiavusi Bronė viską manai išaiškino.

— Ar tam aš jus auginau, kad mano širdį skausmais, kaip botagašis, kapotumė. Dukrė mano, nelaiminsiu tavęs... Tu apgaulinėjai mane, tu padarei man gėdą...

Ir kada aš išvažiudama puoliau ant kelių ir, kaip kėdikis kukčiodama, prašiau dovanoti, mama vis dėl to uždėjo ranką ant mano galvos:

— Tentleidžia tau Dievas, kaip tavo motina kad atleido...

(b. d.)

ASHAS IŠMINTINGESNIS UZ ARKI

Italų mokslininkai nustatė, kad asilas yra išmintingesnis už arkli. Ablem gyvulių rūšim skirtus uždavinius asilai įvykdė greičiau ir savarankiškiau, negu arkliai.

MUSĖS — APKRATU NEŠIOTOJOS.

Ištirus susekta, kad kambarinė musė gali atgabenti 40 rūšių apkrečiamųjų ligų bacilų.

SILPNĖJA IR LIGOS.

Ir ligos išsigimsta. Senovės Egipte slogos buvo beveik mirštama liga. Primityvios (pirminės) tautos labai gėmėta nuo džiovos. Viduramžyje slautusi Europoje prakitavimo liga visiškai išnyko, o rapsai beveik dingo. Ir viduramžių šv. Veito ūkio nebežinoma. Džiovos, defterito, gripo ir sifilio stiprumas mažėja. Bet stiprėja Azijoje veikiąs juodasis maras.

NYKSTA ĮVAIRIOS GYVŪNU VEISLĖS.

Stebėjimai rodo, kad kasmet išmiršta 3 žinduolių veislės, 8—10 paukščių veislės, augalų rūšių išnyksta nuo 20 lig 30. Kad nyktų insektai (įvairūs vabzdžiai), lig šiol mokslo nepastebėta.

SENOVĖS KINU ĮPILAMIEJI KOČIUKAL.

Kol kinai pradėjo savo raštus pėsti teptukais su tusu, jie rašydavo nusmailintomis nendrėmis. Jas buvo taip ištobulinę, jog buvo visai panašios į šiuo dienų įnamuosius kočiukus (amžinąsias plunksnas).

TRIUKŠMAS TRUMPINA ŠUNU AMŽ.

Harvardo universiteto (Amerikos J. V.) biologiniam institutui pasiekė patirti, kad dideliame triukšme nuolatos laikomu šunų virškinimas sutrinka, jie apėrka dvasios ligomis ir pirm laiko dvesta.

STIKLAS PLĖNO VIETOJE.

Pastarųjų metų mėginimai rodo, kad stiklas gali labai plačiai pavaduoti plieną. Stiklas plieno vietoje galima vartoti ne tik statyboje, bet vienas anglų fabrikas pradėjo dirbti plienus su šaltomis atkintomis aimentimis.

Vietos lietuvių gyvenimas.

SVEČIUOSE

Rugpjūčio 8 d. italų—brazilų Artistų — Kultūros Centras do Braz šven-tė 6 metų savo gyvenimo sukaktį. Ta proga vakare buvo pastatytas Koncer-tas. 21 val. susirinkus nariams, Cen-tro pirmininkas Bento de Oliveira pa-sakė iškilmingą kalbą.

Tarp kitko kalboj pareiškė padė-ką, kad nariai gausiai renė ir remia Valdybos varomą kultūrinį darbą, kur kas kartas auga ir stiprėja meno paję-gos. Šis centras turi virš 300 narių, moka po 5 mlr. j mėnesį nario mokes-čio. Turi savo simfoninį orkestrą, dai-nininkų, pianistų ir vaidybos artistų.

Iš jų suruošytų meno spektaklių šitas iš eilės buvo 33 koncertas. Pro-grama susidėjo iš 17 nr. Programoj dalyvavo gana rimtų menininkų. Jų tarpė ir mūsų baritonas p. V. Lauri-naitis.

Geriausią įspūdį padarė, žinoma, simfoninis orkestras. Nors ir nepilna-m sąstate, tačiau visai įvyksiai atliko apysunkius klausimus kūrimus, kaip Bizeto «L' Ariationne» susidedantį iš 4 dalių ir kit.

Orkestrui vietoms trūko dar susi-grojimo, švarumo ir dinamikos bei duo-toji interpretacija pildant nejausiai at-sakė į dirigento mastus, bet kaip iš mo-kinių nēr ko daugiau norėt. Orkestro ansamblis buvo 25 žmonės.

Temperementingas orkestro diri-gentas Salvator Colitta gražiai išskė instrumentų individualines ypatybes ir y technines galimybes ypatingai pasi-reiškė jo paties grojant kūrinį «Pasqua in Cielo». Šis polifoninis—poeminis muzikos veiksmas parodė daug ekspres-ty-s, meniškos įjegos, itališko melodi-gamo cantilenos.

Nemažiau klausytojus užimponavo dvi pianistės: Lyzla Stevaux Bernardi neilį 14 met. amžiaus ir Norma Nos-chese Zumsteg 8 metų amžiaus. Pirmo-ji suskambino net Fr. Liszto Rapsodi-ą Nr. 6 (transkripcija, nes maži rasis pasutę pianistų, kad galėtų jo kompozicijos originalą tinkamai išpildyti). Antroji — mergaitė tiesiog ste-bino publiką, kuri laisvai skambino I knygos czer-ny etudus. Vos kuo pia-no pedala pasiekia ir ranka oktavos intervalą apima, tačiau be šorinės įta-kos plastiškai rankutes kilnojo ir 32 nes gaidas aiškiai piratū škadė.

Reik nepamiršti, kad ir mūsų p. V. Laurinaitis šiuo kartu pasistengė — gražiai atliko Pouchielli iš operos Te Lituani «hormembranze» ir antra, C. Gomes «Sospettano di me» iš Lo Schiavo. Jau 1 sis (žemutinis) balsu rejestras žymiai apdirbtas, o 3-me re-jeestre daug laisvesnė balsu emisija negu pirmaiu buvo. Taip pat ir dia-tonizmas mažėja. Šis reiškinys liūdi, kad mūsų Laurinaitis progresuoja. Užtat, bravo!

Beudrai man kaip svečiui šio Art. — Kult. Centro programa ir pati tvarka padarė gerą įspūdį.

Mes irgi panašiai suruošiamė kon-certus, vieton simfoninio orkestro pas-tatome chorą, bet dažnai trūksta tvar-kos, publikos ir geros meninės progra-mos. Čia yra po biskį visų kaltė: rei-kia visiems daugiau susirūpinti — pa-laikyti ir susiteikti toms pačioms esan-čioms pajėgoms vienan taškan galutimė ir mes gražiai pasirodyti.

Toliau smulkiai pagvildensiu mūsų muzikos meno problemis ir reika-lus.

J. Stankūnas

NAUJAS TĖVŲ KOMITETAS VEIKIA

Moėca. Šių metų liepos mėn. 30 dieną įvykusiame Dr. V. Kudirkos lie-tuvių mokyklos mokinių tėvų visuoti-nam susirinkime išrinktas naujas Tė-vų Komitetas jau pasiskirstė pareigomis ir pradėjo veikti.

Naują Komitetą sudaro: pirm. P. Valentas, vice-pirm. J. Kubickas, iz-dininkas Ad. Kecorius, sekr. St. Vin-kauskas ir akvedis K. Musnickas. Į T. Komitetą buvo išrinktas dar S. Šermu-kėnis, bet bijodamas triukšmadarių at-sisakė. Labai gaila, kad žmonės, bi-jodami nakties apuokų, šalinasi nuo mokyklai naudingo darbo.

Pirmoje savo darbų eilėje naujas Tėvų Komitetas nutarė greičiausiu lai-ku išrinkti iš atsilikusių už mokyklą mokesinį, pastatyti vieną kitą vakarą mokyklos naudai ir tuo būdu sudarius kiek lėšų apmokėti m-klos praeitų me-tų skolas, sutvarkyti ūkio reikalus ir įgyti reikalingiausias mokslo priemones ir baldus.

Gero pasisekimo norintiesiems dirbti naudingą darbą žuonėms!

Stavinskas.

STATYS MOKINIU VAKARĄ

Kas met minint Dr. V. Kudirkos vardu pr. mokyklos metines sukaktu-res buvo suruošiama, kaip mokiniams, taip ir tėvams šokiais tokias pramogė-las. Panašini buvo norėta padaryti ir šiais metais, tačiau dėl visokių priežas-čių, laiku nesuspėta. Todėl bus ta pro-ga išpildyta kiek vėliau. Š. m. 29 d. ruošiamasi pastatyti mokinių vakaras su gana įvairia programa, kurią išpildys šios mokyklos auklėtiniai!

Tėvas

MOKYKLOS ŠEIMININKŲ DARBE-LIAI

Moėca. Neperseniausiai buvo ras-ta pas buvusį Dr. V. Kudirkos lietuvių mokyklos mokytoją P. Kor-saką užslėptų apie 100 mokyklos knygų, kurias p. Konsulas atidavė «Vitties» S-gos Cen-tro Valdybai.

Pasirodo, kad ir dar apie 50 kny-gų randasi pas praeitų metų Tėvų Ko-miteto sekretorių p. J. Juodgudį.

P. Juodgudis sako, kad esančios pas jį knygos esą minėtoms mokyklos, kuriai jis jas būtų ir atidavęs, jei jį būtų išrinkę į dabartinį Tėvų Komitetą. Bet kadangi neišrinkto, tai knygu mokyklai neduosias.

Gražūs visgi mokyklos šeimnininkų darbeliai — nėra kas sakyti!...

Mokyklos Draugas

KUN. SUGINTAS NEVAŽIOSIĄS Į LIETUVĄ

Prancos savaitės «Šviesoje» ska-tėme, didžiulėmis raidėmis paskelbtą žinią, kad kun. Sugintas iš S. Paulo išvažiuoja į Lietuvą, kad jautiesi labai pavargęs ir važinuosias palisėti. Šešta-dienį savo laikrašty kun. Sugintas pas-keibė viena, o sekundienį kalbėjo jau visai ka kitą — girdi į Lietuvą jis ir nemanažs važiuoti, nes negalys patikėti naujai atvykstančiam kunigui nei Liet. Katalikų Bendruomenės reikalų, nei lietuvių bažnyčios. «Jeigu taip ant keršto, tai aš vėčiau bažnyčią pavesiu brazilams, bet ne naujam kunigui» — susirinkusiems žmonėms pareiškė kun. Sugintas.

Verdeno skerdyniu sukak-tuvės

Jaudinanti priesaika kapuose

Žymiausias Didžiojo Karo istorijo-je laikas yra prancūzų vokiečių kauty-nės dėl Verdeno. Vokiečių armija, no-rėdama pasidaryti laisvą kelią į Pary-žių, 1916 m. vasario 21 d. pradėjo pu-ti grandį tvirtovių apie Verduną, siek-dama užimti ir patį Verduną. Tai bu-vo kruviausiasis kautyinės iš visų D. Karo kautyinių. Dėl mažo kariškiai sustiprintos žemės užėmimo abi pusės paguldė šimtos tūkstančių geriausių ka-reivių. Tos kovos čia ėjo, dalyvaujant visoms ginklų rūšims, apie pusnetį. Karo laimė svyravo: tai vokiečiams pa-kykdavo užimti kokią tvirtovę ar kal-vą, tai vėl ją prancūzai atsiimdavo. Galiausiai, prancūzai pradėjo vokiečius pulti iš kitų vietų, ir 1916 m. liepos 13 d. vokiečiai nutraukė Verdeno šur-mavimą. Jie čia paliko 100.000 užmuš-tų vyrų, o sužeistų buvo apie 200.000. Ir nė nieko nelaimėjo! Prancūzai ne-tekė tiek pat Verdeno gynėjų. Tai buvo baisiausias ir kruviausiasis žu-dynis — be jokios naudos vienai ar ki-tai pusei, tai buvo betiksliskas ir žma-rus žmonių žudymas.

Dabar praėjus 20-čiai metų, įdo-miai buvo paminėtos šios kraują vna-vo sukaktuves. Liepos 13 d. į Verdu-ną suvažiavo dešimtys tūkstančių pa-saulinio karo dalyvų. Šalia prancūzų fronto kovotojų, dalyvavo ir gausingos vokiečių fronto kovotojų delegacijos. Buvę priešai susitiko bendrose eisenose Verdeno laukuose. Ypač jaudinanti buvo eiseną į Dounaumonto kalną (dėl jo buvo vedamos itin aštrios kautyinės, kur buvo iš kapynų pašauktos miru-siųjų dvasios, idant susirinkę gyvieji prisiektų priesaiką:

«Tie, kurie išis čia ir kur kitur, įžengė į mirusiųjų taiką tik tu», kad pagrįstų gyvųjų taiką, ir todėl būtų

nešventa iš mūsų pusės ateityje prilei-s-ti prie to, ką pasmerkę mirusieji. Tu-dėl mes prisiekiamo taiką, kurią mes turime jų aukos dėka, saugoti ir jos norėti». Iš visų pusų pasigirdo atsa-kymas: «Prisiėkiu». Prancūzų ir voku-čių fronto kovotojai, tie, kurie prieš 20 metų buvo liudininkai ir dalyviai be-prasmisčių žudynių ir savo draugų be-laikės tuirties, dabar ant jų kapų pri-siekia taiką! Tai yra jaudinanti iš-kiimė ir tai yra brangi priesaika.

Bet po viso to, kas per tiek me-tų patirta, kažin ar begalį pasaulis ti-kėti kad ir gražiausiomis priesaikomis. Karo nenori D. Karo fronto kovotojai, net ir vokiečiai, Jų priesaikos šventu-mu reikia tikėti, nes jie žino, kas yra karas. Bet ar pakartos tas priesaikas ir kal kurie atsakingieji politikai, nuo kurių veiksmų gali iaugsti taikos ti-klus, ar naujo karo pabaissos. Maža ir priesaikų, ir žodžių ir pasidėjimų, kodėl dar yra politikų, kurie tušiai nori sukvalifinti pasaulį žodžiais apie taikos siekimą, kai tuo tarpu atsisako duoti bet kokias realias garantijas tai-ki ir saugumui laiduoti, kai namie nuo kojų iki pakaušio apsikala ginklais?

Todėl mums atrodo ypač tragiska Verdeno sukakties dalyvių šventa ir nuosirdi priesaika neprileisti prie karo, siekti taikos. Kada siekiant taikos rei-kia kuo daugiau ginkluotis, kad nuo imperialisto užpuoliko įaėjum apsin-ti, kada įmanoma tik ginkluota taika, tai priesaika ant Dounaumonto kalno vėčia susijaudinti ne tik dėl praeities, kurią j priminė, bet ir dėl ateities, kuri gali būti nemažiau kruvina ir ku-riai priartinti net sviestas perdirbamas į patrankas.

A. Ds.

SPORTAS

PERIRINKTA SKYRIAUS VALDYBA.

Š. m. rugpjūčio mėn. 1 d. įvyko Sporto S-gos «Lithuania» Moks skyr-visuotinas narių susirinkimas, kuriame tarp kitko papildyta skyriaus valdyba. Įdininku, vietoj išstojusio M. Danlievi čiaus išrinktas J. Butvinskis ir sporto vedėju Juozas Vimke.

SPORTO S-GOS «LITHUANIA» CEN-TRO VALDYBOS POSĖDIS

Įvyksta šį antradienį rugpjūčio 18 d. lygiai 7 val. vakaro Lietuvių Namuose rua Banderantes, 92. Bus svarstomi svarbūs klausimai, todėl visi valdybos nariai prašomi būtinai dalyvauti.

Pirmininkas

TIK «LIETUVY» PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAU-DA. SKELBIMU KAINOS PRIEINA-MIAUSIOS.

M. Šalčius.

Apie steigiama lietuvių kolonija Bolivijoje.

(pabaiga)

8. Kiekviena ūkyma turėtų apsirūpinti iš anksto namine aptiekiu, kurioje turi būti jodo, amonijos, aspirino, boro rūkšties, vaselino, cinko mosties, spirito, tvarstomosios medžiagos, chinino ir k.

AMATININKAI

Kolonija turėtų turėti bent po vieną amatininką šių rūšių: kalvį, šaltkalvį, stalių, statytoją, siuvėją, batsiuvių, račių, plytadirbį, molio statytoją, bent 4 šoferius ir k. Visi amatininkai privalo turėti būtiniausias savo įrankius ir mokėti gerai savo amatą. Amatinkams teikiama ta privilegija, kad jie visai paliuosuojami nuo įnašo mokesčio. Atsiradus didesniai skaičiui vienos rūšies amatininkų, Org. Komisija gali iš jų pareikalauti įnašo mokesčio, arba bent dalies.

PIRMIEJI DARBAI KOLONIJOJE

1. Užėmus sklypus, visi talkos kelių prasiskina daržui nemažiau 1/4 ha ploto vienai šeimai. Daržams vietą apdirba moterys ir jaunesnieji ūkymai nartai.

2. Visi suaugę šeimos nariai, po vieną nuo vienoto, dalyvauja talkoje bendriems kolonijos darbam atlikti. Jie išsiek užsiima talkos būdu miško skėtinu sklypuose laukams sudaryti ir statomai medžiagai parengti, veda kelius, atlieka nusausinimo ir vandens įvedimo darbus ir pradeda trobėlių statybą vienodo tipo visai kolonijai. Suprantama, Kolonijos Valdyba paskiria ir kitus visus pridedamus darbus.

3. Darbas pradedamas 6 1/2 val. ryto iki 11 val., pertrauka pietums iki 2 val. ir nuo 2 val. po p. vėli dirbama iki 6 val. vakaro.

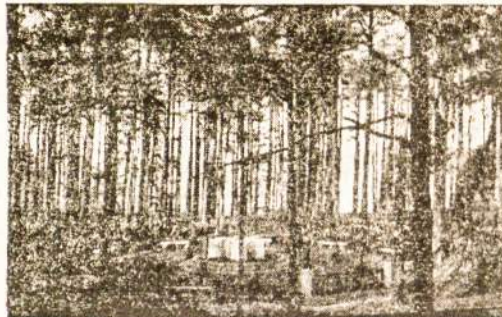
4. Nuvalyti plotai tuojau užsėjami

kukuruzais, miežiais, kviečiais, žirniais, pupomis ir k.

5. Nužymėtos sodybos tuojau apsodinamos vaisiniais medžiais: apelsiniais, mandarinomis, citrinomis, papajomis (mamonais), bananais, vynuogėmis ir k.

KOLONIJOS ĮMONĖS

1. Kolonija tuojau pat pajų kelių sudaro lėšas malūnui, dinamo mašinai vėjiniam šūliniui, lentpiūvei ir dviem sunkvežimiams pirkti, ir juos įsigyja.

LITUANIKOS ŽUVIMO VIETA

Čia 1933 m. liepos mėn. 17 d., ties Lietuvos Tėvynės ruožiais, Vokietijos žemėje, Soldino miestelyje, žuvo Darius ir Girėnas, didvyriškai pasiruošę ir persikridę At'anto vandenyną. Dabar šioj vietoj Lietuvos Aero klubas gražiai sutvarkė ir pastatė paminklą.

2. Kolonija pasidaro tvėnkinį dinamo mašinai sukti, lentpiūvės mašinoms ir malūnui varyti.

3. Į kiekvienus namus su laiku pravedama elektra.

KOLONIJOS ĮKŪRIMO ŠALYGA

1. Kiekvienas, įsirašydamas į ko-

loniją, duoda raštu pasižadėjimą, reikalui esant, efektingą garantiją, kad išbus kolonijoje penkeris metus, skaitant nuo atvykimo dienos, ir pasiduos statuto nustatytai drausmei.

2. Kiekvienas, prieš įsirašydamas į koloniją, turėtų iš anksto gerai iširti save ar tinka bendram talkos darbui. Nesugyvenami, kitų negerbiantieji amens, girtuokliai, politiniai, tikybiniai ar priešitkybiniai fanatikai ko'olonijoje visiškai nepageidaujami.

3. Eus priimami tik sveiki, ne vyresni kaip 50 metų, asmenys.

DVASINIO GYVENIMO ĮSTAIGOS

Kolonija, įsigyvenus, talkos būdu pasistato Kolonijos Namus, kuriuose

Kaip Abisinai tikisi keršyti Italams.

Vienas anglų žurnalistas rašo, kaip abisinai ruošiasi Italams atkeršinti: «Kai ateis svarbiausias liūčių momentas, karingi abisinų partizanai pradės veikti.

Pirmiausia jie tikisi apsidirbti su geležinkelio linija Adis Abeba — Džibuti. Šita linija einanti per dykumas, kuriose vietomis gyvena gana daug abisinų, nėra labai stipriai apsaugota. Todėl pakaksią kelių žuonių ir nedidelio kiekio dinamito, ir sursieikimas šiuo geležinkelio būsus nutrauktas kelioms savaitėms. O taip pat, reikalui esant, bus nesunku susprokduoti ir Arvašo tiltas, kurio liūčių metu italai jokiū būdu negais sutaisyti.

Tai atliek, abisinai pradės užplūdinėti Gondaro, Desijos ir Hararo įgulus. Tuo laiku keliai bus išplūti lietaus ir italų kariuomenės dalys tarp savęs galės susisiekti tik lėktuvais. Tačiau ir aerodromų žemė bus taip atskiesta, kad lėktuvai negalės pakilti.

Pagalvau ginkluoti būriai, vadovaujant jaunu abisinų, baigusiu mokslus Europoje, naktį, saugojami lietaus ir tamsos, apsupus savo soietinę Adis Abebą ir, ją užėmę, suims italus.

Italams didelis pavojus gresia iš ras Inuru armijos, kuri beveik nepalies ta gruodžio mėnesį pasitraukė į aukštus Siaures Abisinijos kalnus. Šita armija užkirs italams siaures susisiektimo kelus ir užims ten esančias priešų įgulus. Ir dabar ras Inuru kariai dažnai įsiveržia į italų užmatus sritis, bet kai dėl liūčių italai visai negalės naudotis lėktuvais, tada ras Inuru pradės savo žygį.

Be to, Rytinėje Abisinijoje yra vadų, nusistatėsių prieš ankščiau buvusį negusą, kurie dabar laukia tos dienos, kada su savo kariais galės išžygiuoti į Adis Abebą prieš italus.

Reikia pažymėti, kad ankščiau Abisinijoje tėvynės meilės nebuvo. Bet dabar, po karo, ji atsirado. Atsirado dėl to, kad italai įžeidė abisinų savimeilę, atimdinėdami iš jų ginklus. O abisinui nustoti ginklo — tai tas pat, kaip nustoti vyriškumo.

A. Majus.

Carlos Gomes.

(1836 — 1936)

(tąsa iš 32 Nr.)

Kaip kritikai atžymėjo, braziliskasis elementas, jo «Guarany» buvo «retas originalumas», duodąs egzotišką spalvą, griežtai skirtingą nuo tuoliaikinių Italijos meisterių.

1871 m. per industrijos parodą Milane «Guarany» opera buvo pastatyta dar labiau nudalinta ir su pridėta įžančia ir uvertiura, kuriose pasirodė dar daugiau egzotikumo ir grynai indijoniški instrumentai: bores, tombis, marakas.

Materialiniu atžvilgiu Carlos Gomes visiškai nesugebėjo «Guarany» operą pasinaudoti. Jis nelaukė kol ta jo opera išgarsės, kad pačiu geriausiu momentu pasinaudoti, bet per pirmąjį pastatymą, pertraukus metu tarp antrojo ir trečiojo veiksmo pasirašė sutartį su muzikalinų veikalų leidykla Lucca perleisdamas visas teises už skandališką kainą 3.000 lirų. Tuo tarpu po pirmojo pastatymo jis jau būtų galėjęs gauti pinigų sumą, kurios būtų jo gyvenimui užtekę. Pirmasis pralaimėjimas piniginių atžvilgiu nė kiek jo nepanokė, ir toliau jis gyveno visai nesirūpindamas rytojumi.

Didelis «Guarany» pasisekimas ir garsas sukėlė ir Brazilijos visuomenės smalsumą, ir čia panoro ją išgarsinti. Pirmą sykį ji buvo pastatyta Rio de Janeiro mieste Theatro Provisorio scenoj ant Campos de Sant'Anna (dabar Praça da Republica) per imperatoriaus Dom Pedro gimtoves 1870 m. gruodžio mėn. 2 d. Kompozitorius po šešerių nebuvo metų savo tėvynėn su didėle atidžia padedamas kelių draugų italų, su gana blogu orkestru ruošė operos pastatymui. Greta imperatoriaus drauro susirinko jos paklausyti, kam tik leido kišenius, visuomeninė padėtis. Buvo ir José de Alencar, iš kurio romano buvo sudarytas operos tekstas, tik trūko kompozitoriaus tėvo, nes tas mirė 1868 metais. Tiesa, imperatoriaus ložoj buvo komisija iš kompozitoriaus gimtojo Campinas miesto, kurio vardu jam įteikė auksinį medalį su brangiu deimantu.

Nežiūrint milžiniško operos pasisekimo, nežiūrint imperatoriaus ir vidaus reikalų ministerio João Alfredo pritarimo, vis tik parlamente nepavyko praveisti įstatymo, kurioje galima būtų Carlos Gomes suteikti stipendiją vykimui į Vokietiją studijuoti. Vienu abe-

įjungamas, kitų neapykanta ir pavydas tą reikalą sutrukdė. Ir ligioldidžiusias Brazilijos muzikos genijus vėl buvo priverstas tos operos fortepijono ištraukas bei atskiras dalis parduoti su visomis teisėmis už Rs. 800000 Arthur Napoleo muzikos veikalų prekybos namams. Tačiau ir tas nepadėjo išsiskauti iš pašalpy sūliuio jo garbintojų bei naujų draugų: André Rebouças, Alfredo de Taunay, José Carlos Rodrigues (vėliau «Jornal do Comercio» savininkas), Pedro Ameriko (tapytojo) ir kitų.

Aplankęs savo gimtąjį Campinas miestą, 1871 m. vasario mėn. 23 d. nusivylęs savo tėvyne kompozitorius išvyko į Milaną, kur jo laukė ne tik naujas darbas, bet ir meilė. Čia jam muzikalinų veikalų leidykla Lucca pavedė parašyti operą «Fosca», kuri vėliau norėjo į Wagneri iškeltą (bet no Wagnerio sudaryta) «Leitmotivą». Pirmasis pastatymas 1873 m. vasario 16 d. buvo labai sėkmingas, bet tas sėkmingumas jau nebuvo toks, kaip «Guarany», nors ši opera menišku atžvilgiu buvo geresnė. Ir pats kompozitorius šią operą ligi savo amžiaus galio laikė savo geriausiu veikalu, kai tuo tarpu «Guarany» ir net uvertiūrą visiškai atmetė.

Jau kovo 10 d., t. y. vos kelioms savaitėms praslinkus nuo «Foscos» pirmojo pastatymo, Carlos Gomes susitarė su Ghislanzoni, «Foscos» teksto rašytoju, dėl teksto kitai operai sulig Euge-

no de Mirecourt romanu «Masaniello». Ir naują operą buvo nutarta pavadinti «Masaniello», bet kadangi Auberso «Muette de Portici» Italijoje tuo pat vardu buvo statoma, tai Ricordi muzikos veikalų leidykla, kuri ir Auberso veikalą buvo išleidusi, vėliau susitarė su Carlos Gomes tai operai duoti kitą pavadinimą. Taigi nauja opera buvo pavadinta «Salvator Rosa». Prie tos operos darbo Carlos Gomes gavo žinią iš savo rėmėjo Taunay, kuris tuo tarpu buvo parajuoto nariu, kad pagalbos priimtas įstatymas, kurioje jau suteikiama studijų pašalpa. Ta žinia taip paveikė kompozitorius, kad jo rašoma operą išėjo tikrai žavinga ir kompozitorius išgarsino visoj Italijoje. Pirmasis «Salvator Rosa» pastatymas Carlo Felice teatre Genujoj 1874 m. lovo mėnesį buvo labai sėkmingas. Greitu laiku opera apėjo visą Italiją, paskiau pateko į Belgiją, Angliją ir Vokietiją.

Belygindamas ir dailindamas «Fosca» ir rašydamas naują operą «Maria Tudor», kurią turėjo sunkia sutartimi su Ricordi leidykla baigti 1876 m. rugšėjo mėn. gavo iš savo biciliuo Salvador de Mendonça, Brazilijos generalinio konsulo Naujorke pareikalavimą parašyti vieną himną pasaulinei parodai, kuri buvo ruošiamą Žiemų Amerikos Jungtinių valstybių šimtmetinių nuo priklausomybės sukautivių progą.

(b. d.)

Kova su nedarbu aukso šaly.

Prezidentas Ruzveltas, kurs išstitys savo kandidatūrą į prezidentus ir naujuose rinkimuose, labiausiai rūpinasi: Kaip aprūpinti darbu visus bedarbius, arba bent kaip prieiti prie to, kad bedarbiams susidarytų bent žmoniškos sąlygos gyventi. Nuo pat prezidentavimo pradžios iki kadencijos galo prezidentas Ruzveltas stovi socialinio teisingumo sargyboje tam krašte, kurs niekad nepažinojo jokių krizių, neturėjo supratimo apie vargą ir vargšų šelpimą, ir kur viešpatavo princas: «Stenkis tik pats sau padėti!».

1929 metais, kada senoji padėtis pasikeitė persilauždama ekonominę krizę, kokios pasaulyje niekad nėra buvę, buvo įsteigtos institucijos ir įstaigos, kurios turėjo padėti tol, kol perėis skurdo banga. Bedarbiams, kurių skaičius siekė daugiau, kaip dešimt milijonų, buvo organizuojami valstybės lešomis viešieji darbai. Iš pradžių veikė Public Works Administration (Viešųjų darbų administracija), kuri pernai buvo papildyti dar viena įstaiga — Works Progress Administration, t. y. darbo pažangos įstaiga. Ši pastaroji institucija iki 1935 m. birželio mėn. 30 dienos davė darbo 431.000 bedarbių, iki tų pat metų rugsėjo m. 30 dienos — jau 1.126.000 bedarbių, o jau gruodžio mėnesį (pernai) buvo aprūpinusi darbu 3.447.000 bedarbių.

V. P. A. veikimui buvo nustatyti griežti dėsniai, kurių svarbesnieji yra šie: aprūpinti darbu kuo didžiausią žmonių skaičių, trumpiausiu laiku ir duodant jiems pigiausias atsieinančių darbų. Principinis skirtumas tarp V. P. A. ir P. V. A. yra tas, kad naujoji korporacija skiria daugiau pinigų darbei ir mažiau medžiagai, kai tuo tarpu P. V. A. organizuodavo masinius ir kapitalinius viešuosius darbus, kur medžiagai būdavo išmokamos milžiniškai didelės sumos, lyginant su sumomis, skirtomis darbininkų atlyginimui. Works Progress Administration turi teisę tikrai išimtinuose atsitikimuose išleisti naujai organizuojamam vieš. statybos darbai daugiau, kaip 25.000 dolerių (apie 150.000 litų), kitus projektus gali vykdyti neriboto dydžio į šių darbų sritį įeina sodų įrengimui bei pataisymai, aikščių įrengimui, gatvių pataisymai ir grindimai, nutiestų vieškelių ir plentų taisymai, rezervuarų statyba, aerodromų statyba ir t. t. Tolimesnėje V. P. A. kompetencijoje yra vandentekių tiesimas, statymas naujų maudymosi baseinų, vietos susisiekimo priemonių įrengimas ir kt. Yra numatyta išmokėti kiekvienam vyrui per metus 850 dolerių atlyginimo 90% darbininkų šiemis darbams atlikti neti yra parenkama iš tų skaičiaus, kurie yra užsiregistravę pašalpai gauti. Atlyginimai kaip matyme, yra mokami mažesni, negu gauna organizuoti darbininkai. Be to, yra numatyta organizuoti ir vykdyti viešosios statybos darbai, kuriuos vadovaus privačios firmos, mokėdamos darbininkams kartelinius atlyginimus.

Šios programos kol kas nepavyko įvykdyti visai 100% dėl dviejų priežasčių: a) nebuvo vieningos nuomonės dėl pasiūlytųjų projektų įvykdymo (nes tų projektų buvo labai daug ir nebuvo vieningos nuomonės, kurie, būtent, reikėtų realizuoti anksčiau) ir b) užstre-

gistravusių bedarbių skaičiuje buvo per maža išimoksinusių bei specialistų — praktikų darbininkų. Iš leistų išnaudoti bedarbių šelpimui (organizuojant viešuosius darbus) pinigų 4.300.000 dolerių pernai, iki metų galo buvo sunaudota tikrai 1.100.000 dolerių. Dar 1 mil. ir 500 tūkstančių išleista šiomet. Ruzveltas yra įsitikinęs, kad atgaviniams privačios iniciatyvos padės pačiai valstybei sumažinti išlaidas, skiriamas dabar viešųjų darbų kapitalizavimui.

Vokietija ginkluojasi.

Anglų spauda (Nju Kronikl) «iš patikimų šaltinių» spausdina žinias apie Vokietijos ginklavimąsi.

Tarp Štetino ir Karaliaučiaus nuolat vyksta kariuomenės gabenimo ir (desantu yra atvežta laivais sausumos kariuomenės ir išsodinta priešo teritorijoje) pratimai.

Pastatyta ir tebestatoma daug naujų aerodromų.

Fulsbuetelio aerodrome (ties Hamburgu) yra 20 angarų su 200 lėktuvų ir 300 labūnų. Luneburge yra 12 aerodromų (iš jų šeši požemy). Čia nugriauta keli kaimai, kurių gyvenvietai išskelti į Kytrpūsus. Buchholze (Kielio rajone) pastatyta keli aerodromai, apverti spygliuota viela, kuria leidžiama elektros srovė

Wieke, Ruenego saloje, pastatyta keli aerodromai, kuriuose laikoma 250 lėktuvų. Štetino aerodrome — 6 angarai ir 80 lėktuvų. Saksenvalde — požeminis aerodromas su patalpomis 300 žm. Holtenau nugriauta bažnyčia ir jos vietoje bus statomi angarai. Rensenburge (ties Hamburgu) pastatytas moderniausias požeminis aerodromas, kuriame laikoma 300 lėktuvų. Taip naujas požeminis aerodromas pastatytas ir Wilhelmshafene.

Hamburgo lėktuvų fabrike per savaitę pastatomi 9 lėktuvai. Dirba 2000 darbininkų, kurie prisiskindinti laikyti paslaptį. Darbininkams, dirbančiams lėktuvų dirbtuvėse nustatytas tikslus laikas ir tikslus maršrutas, kuriuo jie turi eiti namo, kad pašaliniamis į akis nesimestų didelis darbininkų skaičius.

Nordenwerfte pastatyti trys kreiseriai ir kiti trys statomi. Germania verfte baigti statyti 2 nardomieji laivai po 750 to ir netrukus bus nuleisti į vandenį du kreiseriai 5—6000 to. Bremenė statoma 12 nardomųjų laivų. Jų dalys dirbamos kitur. Čia tik sustatomi laivai. Dirba 1400 darbininkų. Akc. b-vės Veset dirbtuvėse (taip pat Bremenė) pastatyta 11 torpedinių laivų. Dirba 11.000 darb. Hamburgė statoma 8 torpediniai laivai. Toliau kas pusmetis numatyta pastatyti po 4 torpedinius laivus. Pradėtas statyti 28.000 to linijos laivas.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuvio — išlivio pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausią visoje Pietų Amerikoje savaitraštį «LIETUVIS».

Baltijos jūra Lietuvai siūlo gausius turtus.

Lietuva dabar turi du svarbius politinius klausimus. Tai Vilniaus kraštas ir Klaipėda. Abu tie klausimai Lietuvai yra gyvybiniai. Vieną kurį jų palaidojus, tuojau iškiltų ir Lietuvos nepriklausomybės tolimesnio išlaikymo klausimas. Vadinasi, Vilniaus ir Klaipėdos klausimai yra drauge ir Lietuvos nepriklausomybės klausimai. Žinoma, Vilniaus klausimas šiuo metu yra daug sunkesnis, nes tas kraštas dar yra leukų okupacijoje. Del Vilniaus atgavimo kovoja visi pasaulio lietuviai. Ta kova sunki, ilga, reikalaujanti stambių lietuvių tautos medžiaginių ir dvasinių aukų, tačiau ji bus laimėta mūsų pasiryžimu ir krauju.

Šiuo metu tuos vienintėlius akiračius lietuvių tautos kūrybai ir jos didingumui pareikšti atveria Lietuvos vakrai. Nepriklausomoji Lietuva su laisvu išėjimu į platų pasaulį, duoda galimumo platesniams tautos sluoksniams santykiuoti su kitomis tautomis, su jomis pasikeisti medžiaginėmis ir dvasinėmis vertybėmis ir tuo pačiu duoda galimumo praturtinti lietuvių tautos kultūros lobynus. Jūra yra reikšmingas dalykas tarpai ir valstybės politinei galybei. Įsigalėjimas jūroje ugdo piliečių ūkiškąjį pajėgumą, praplečia jų veikimo sritį ir keičia žmogaus būdą, jo kūno ir dvasios ypatybes.

Iškovojusi laisvę ir atgavusi Klaipėdos kraštą, Lietuva tvirtai atsistojo Baltijos jūros sargyboje. Tačiau Lietuva drauge turi dalyvauti ir Baltijos jūros pirmenybių varžybose, kurios vyksta jau daugelį metų. Kova del Baltijos jūros valdymo vyksta nuo antunto šimtmečio ligi šių dienų. Pačiais senaisiais laikais Baltijos jūroje vyravo normanai; nuo 1293 metų ligi 1535 metų joje viešpatavo vokiškoji Hanza; nuo 1535 ligi 1545 metų Baltijos jūrą valdė Danija; vėliau — Olandija, Švedija, Rusija ir ligi pat Didžiojo karo Vokietija. Taigi, matome, kad visais laikais del Baltijos jūros valdymo ėjo smarkios tarptautinės varžybos.

Baltijos jūros ir ypatingai Klaipėdos krašto reikimė Lietuvai teko pajusti tuojau po Klaipėdos krašto prisijungimo prie savo motinos kūno. Klaipėdos uosto vaidmenį Lietuvos ūkyje galima apibūdinti tuo, kad jis jau aptarnauja 80% Lietuvos išvežamosios ir 75% iš užsienio įvežamosios prekybos. Nepaisant iš šalies daromų kliūčių, Klaipėdos uostas kasmet ima sparčiai klestėti. Pats Klaipėdos miestas, naujos ūkiškos dvasios įkvėptas, taip pat pradėjo smarkiai augti, pasiekdamas beveik 50.000 gyventojų. Toks uosto ir miesto augimas gražiai atsiliepė į visą Lietuvos ūkį. Čia turime galvoje Lietuvos prekybos su užsieniais sujungimą Klaipėdos uoste ir beveik lygia dalimi tolydžio didėjančią Klaipėdos miesto pramonę. Šiuo metu Klaipėdoje tarpata nemažas skaičius pramonės įmonių, turinčių didelės įtakos į visą krašto ūkį ir duodančio darbo nemažam skaičiui žmonių.

Tačiau visa tai yra tik užuomazga. Klaipėdos uosto ir Baltijos jūros reikimė ūkiško žvilgsniu yra labai didelė ir turi gražiai ateiti. Ateityje čia galės rasti darbo ir pragyvenimo šaltinių didelė dalis visos Lietuvos gyventojų. Žinoma, visa tai iš lietuvių tautos ir valstybės pareikalaus dar daug pastangų, laiko, kapitalo, didelio noro ir tvirto pasiryžimo. Pirmoji sąlyga, kad Lietuva galėtų įsigalėti Baltijos jūroje, yra reikalas įsigyti ir stiprinti lietuvišką prekybos laivyną, kuris pajėgtų aptarnauti Lietuvos užsienio prekybą. Tiesa, šio didžiojo darbo kukli pradžia jau padaryta: dabar po Lietuvos vėliava jau plaukioja keturi prekybiniai lai-

vai. Bet šiam dideliame darbu gal jau netrukus reikės subūrti tiek valstybinius tiek privatinius stambesnius kapitalus.

Antra stambi ūkio šaka, tiesioginiai išplaukianti iš Baltijos jūros tai žvejyba. Tuo tarpu žvejyba Lietuvos pajūryje tvarkoma dar gana paprastomis priemonėmis. Žvejybos verslui Lietuvoje dar stinga sujungtos prekybos; su ja surištu reikmenų įtaisymu, o taip pat gerų uostų ir gerų laivų. Tačiau ir šioje srityje yra nemaža padaryta ir dar daugiau daroma. Tuo tikslu jau baigiami statyti dideli šaldytuvai, kuriuose bus galima žuvį ilgesnį laiką išlaikyti ir gyventojams tiekti kiekvieno metu. Šventosios upės žiotyse jau ruošiamasi įrengti gera, didelį žvejų uostą. Čia jau yra atlikta nemaža parengiamųjų darbų ir patobulinta senų uostų įtaisymų.

Lietuvos pajūrys yra taip pat ir puikus, užsieniui prilygstantis kurortas. Muostabiai graži Kuršių Neringos gamta, sekus jūros pakraštis, smėlio kupos jau ir dabar pritraukia nemažą skaičių užsienio vasarotojų. Šie kurortai irgi gali gerai atsiliepti krašto ūkiui ir taip pat daugiau išgarsinti.

Taigi, matome, kad Baltijos jūra Lietuvai siūlo gausius turtus, kuriuos netolimoje ateityje jau bus galima išnaudoti. Dabar tam dideliame darbu Lietuva, kiek tik galėdama, ruošiasi.

Tsb.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skaušis valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensjonas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILĄ ROMANOVĄ

Rua José Paulino, 151, (Bom Retiro — São Paulo.

Valgykla ir pensjonas.

Skaušis pietūs ir mėnesinis pensjonas. Duodami pietūs į namus. Kainos prieinamos. Užleikit pas

JULĖ ŠIMANAUSKIENE

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

DIDELĮ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1936 METAMS.

Dr. Wladimir de Thimé

Prisiekusis Advokatas ir Vertėjas.

Vertimai įvairiausių dokumentų iš lietuvių ir kitų kalbų. Redaguojami visokie dokumentai: kontraktai, raštai, prašymai ir kt.

Visokių dokumentų išrūpinimas, kaip «caderneta de identidade e trabalho», įvairūs liūdymai, šamados ir visokių svarbių bylų vedimas.

RUA BENJAMIN CONSTANT NR. 1 sala 23 (esq. Praça da Sé) Tel. 2-6255

LEITE VIGOR

Geriausias pienas São Pauly

S. A. Fabrica de Productos Elimenticios**VIGOR**

Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo

Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

„Lietuvio“ prenumera-
ta papiginta!

1936 metams „Lietuvio“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisių (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsakyti „Lietuvio“ savo giminėms bei draugams į Lietuvą, Argentiją, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:

Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
Tel. 4-5576 São Paulo.**DANTISTAS****JOSE LEVKOVITS**

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo

Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktika. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba siūdarbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir nakti. —

„LIETUVIŠ“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokoje, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoje.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirileusko krautuvėj, Vila Anastacioje, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijoj visoms dienomis.

ADVOKATAS**DR. A. F. CESARINO JUNIOR**

Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltai. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreipkitės pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Praça da Sé, 83 1° andar

Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Vertia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip: kontraktus, visokių liūdėjimus ir t. t.

Parnošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., ištadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin**ADVOKATAS**

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras**A. JAZARA-SNEGE**

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampas Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5

Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto 2-5068.

DĖMESIO!**DĖMESIO!**

Per „LIETUVIO“ Administracija Tamsta gali išsirašyti šiuos lietuviškus laikraščius, išsinečius kas savaitę:

1. „DIRVA“, didelis ir įdomus Amerikos lietuvių savaitraštis, išeinas Cleveland mieste. Kaina metams 12 milreisių, pusmečiui 6\$000.
2. „AMERIKOS LIETUVIŠ“, didelis ir įdomus laikraštis, išeinas kas savaitę Worcester mieste. Kaina metams 12 milreisių, pusmečiui 6 milreisiai.
3. „PIETU AMERIKOS ŽINIOS“, 12—16 pusl. savaitraštis, išeinas Argentinoje. Kaina metams 10 milreisių, pusmečiui 6 milreisiai.
4. „SVYTURYS“, Argentinos lietuvių laikraštis katalikiškos krypties. Kaina metams 10 milreisių, pusmečiui 6 milreisiai.

Visus minėtus laikraščius galima užsisakyti „Lietuvio“ Administracijoj rua Bandeirantes, 92. Pinigus suusti šiuo adresu: „Lietuvio“ caixa postal 1764 laiške pažymint, kokį laikraštį norima užsisakyti.

„Lietuvio“ Redakcijoj galima pirkti ir pavieniais numeriais visokių lietuviškų laikraščių.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	
Astrida	14. 6. 36.
Jos. Charlotte	14. 7. 36.
Astrida	14. 8. 36.

Kzinos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.]

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai
Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

PASAULY

Sovietuose susektas samokslas prieš vyriausybę

Iš Maskvos pranešama, kad šiomis dienomis susektas samokslas prieš dabartinį Sovietų Rusijos režimą ir tvarką. Samokslą ruošė Trockio, Zinovjevo ir Kamenevo šalininkai. Suminta daug asmenų.

Smarkiai ruošiasi Pan-Amerikos konferencijai

Gruodžio 1 d. Buenos Aires mieste įvyks Pan-Amerikos taikos konferencija. Vadovaujama rolė šioje konferencijoje, kaip matyti, turės Jaungytės Amerikos Valstybės. Vašingtone konferencijai smarkiai ruošiamasi.

Amnestija Prancūzijoje

Prancūzijos vyriausybė nutarė paskelbti amnestiją kairiesiems katinams. Pirmoje eilėje numatyta dovanoti bausmes tiems nusikaltėliams, kurie nusikalto vargo ir skurdo priepausti, kaip reikalingiausiųjų valgomų daiktų vagiliai.

Pietų Amerikos valstybės neitralios Ispanijos įvykiams

Laikraščiai praneša, kad visos Pietų Amerikos valstybės, kurios su Ispanija turi gana daug, ypač kultūrinių ryšių, į dabartinius įvykius visai nesikiša ir laikosi neįtrūliai.

Barcelonoje susiandytai da generolai

Ispanijos legalistai Barcelonoje susiandė du generolus, kurie buvo apkaltinti prisidėjimu prie Ispanijos sukilėlių. Laikraščiai praneša, kad legalistai visur eigiškai labai žiauriai ir be mažiausio pasigailėjimo masėmis šaudė sukilėlius bei visus valdžios priešininkus.

Palestinoje neramumai tesiasi toliau

Iš Jeruzolimo pranešama, kad paskutinėmis dienomis įvairiose vietose vėl prasidėjo incidentai tarp žydų ir arabų. Arabai ne tik puola žydus, bet ir anglų policiją bei kariuomenės dalis, kuri Palestinoje palaiko tvarką.

Pasaulinis žydų kongresas Ženevoje

Šiomis dienomis Ženevoje prasidėjo pasaulinis žydų kongresas, kuriame dalyvauja viso pasaulio kraštų žydų atstovai. Kongresas svarstė svarbiausius žydus liečiančius klausimus. Pasakyta daugybė kalbų ir priimta visa eilė rezoliucijų. Viso pasaulio žydai pasižadėjo remti savo tautiečius, persekiojimus Palestinoje, Vokietijoje, Lenkijoje ir kituose kraštuose.

Nauja Dom Pedro II stotis

Rio de Janeiro bus pastatyta nauja didžiulė Dom Pedro II stotis. Statybai jau paskirta du su puse milijonų milreisų. Stotis busianti viena iš didžiausių ir gražiausių Brazilijoje.

Kreditai kelių statybai

Federalinė vyriausybė paskyrė apie du milijonų milreisų Paraną ir Santa Catharina estadų vieškelį sutvarkymui ir naujų pravedimui.

Vatikanas protestuoja

Iš Romos pranešama, kad Vatikanas pasiuntė griežtą protesto notą Ispanijos vyriausybei prieš katalikų žodymą, naikinimą ir niekinimą bažnyčių bei lavonų profanaciją. Ispanijos katalikai, pačmus valdžią kairiesiems ir komunistams, labai žiauriai persekiojami.

Mirė Jonas Gediminas Beržanskis Klausutis.

Kaune liepos mėn. 12 d. mirė šviečiausias kunigaikštis Jonas, Jono sūnus, Gediminas — Beržanskis — Klausutis.

Velionis gimė 1862 m. rugsėjo 7 d. Viešnių val., Pluogų km. ūkininkų šeimoje, bet paskui, išėjęs aukštus mokslus ir tarnaudamas rusų įstakose, iškovojo sau ir savo šeimai kunigaikščio titulą, kilindamas save į Gediminą. Dar Šiaulių gimnazistu būdamas, jis kūrė lietuviškus ratelius, ragino draugus lietuviškai kalbėti, vėliau leido hektografuotą laikraštį „Žinianešį“, rašinėjo į „Aušrą“ ir „Varpą“, prisidengdamas Kadugio, Dagio ir Vapsvos vardais.

Gyvenimas velionį blaškė po Rusiją, Lenkiją, Latviją, bet visur jis rėdė nepalaužiamą lietuvišką dvasią. Jis buvo veiklus ir dalyvavo visokiose visuomeniškuose organizacijose. Savo titulu, savo tauriu atvirumu vertė rusų vaidininkus jas gerbti ir tuo padaryda vis daug gero saviesiems. Be to velionis visados ir visur ragindavo sulenkę justus bajorus dėtis prie lietuvių tautinio, ūkinio ir socialinio darbo ir atsikratyti svetimų, jiems iš šalies primestų lenkiškumo pradų.

Jis įrodinėjo, kad tokios pavardės kaip Daugirdai, Daugėlos, Kantautai, lygiai kaip ir lietuviškos šaknies, nors ir lenkiškos galūnės, pavardės yra lietuviškos ir jų neilotojai iš kūno ir kraujo yra mūsų žmonės.

Velionis laikė save senovės lietuvių titybos išpažintuoju ir nekartą netgi užsienyje dažnai buvo apie jį rašoma.

A. a. velionis visą gyvenimą buvo labai prielnamas, jautrus žmonių nelaimėms ir pats nemaža likimo smūgių patyręs.

Jis buvo visiškai blaivininkas, ne rūkė, nepriklausė politinėms partijoms ir visa savo tauria siela buvo atsidavęs vien Lietuvai ir lietuvibei. Tai buvo kilnaus patrioto toleranto pavyzdys. Jo asmeny Lietuvos nustojo vieno geriausių savo sūnų.

Redakcijoj yra laišukai:

H. Budrevičiui, B. Čižinauskui, J. Dudorenkai, A. Gudeliui, V. Jankevičiui, A. Jankauskui, J. Karpavičiui, S. Misinkaitai, A. Plečkaitytei, V. Uršniui, P. Ramanauskui, J. Vabalui, J. Vinigriui, P. Vasilauskui, K. Šiumbai.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutės — moka už laišką 200 reisų.

Pranešimai

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS KNYGYNAS

Liet. Namuose, rua Bandelrantes, 92 turi apie tūkstantį įvairaus turinio lietuviškų knygų pasiskaitymui. Rekomenduojame lietuvių jaunimui ir šitip mėgstantiems skaityti, juo kuodaugiau sia naudotis.

Šiuo pranešama, kad nuo 1 dienos rugsėjo mėn. 5 m. prie Dr. V. Kudirkos lietuvių pradžios mokyklos atidaromi suaugusiems bendras lavinimas vakariniai kursai.

Pradžioje pamokos eis tik lietuvių kalboje, bet vėliau, jei susidaris pakankamas klausytojų skaičius, bus įvesta ir portugalų kalba.

Užsirašyti į kursus galima visomis dienomis nuo 6 val. vakaro pas mokyklos vedėją, bei mokyt. p. St. Jurevičių.

Mokykl. Vedėjas

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIS» GAUNAMAS

pirkti pavieniais numeriais: «Vilnius» S-gos patalpoje, Praça Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mén de Sá kampo laikraščių kioske.

PAIEŠKOJIMAI.

Petras Spaičys ir jo žmoną Jurgis paieško Antaną Narcijoną, atvykusį į Braziliją 1927 m. kovo 18 d., vėliau išvykusį į Rio de Janeiro. Kas apie jį turi kokių nors žinių, prašoma pranešti šiuo adresu: P. Spaičys, rua Newton Prado, 166 S. Paulo.

Feliksas Miškinis prašomas nurodyti savo adresą, arba darbo valandomis atsilankyti į Lietuvos Konsulatą, rua Aureliano Coutinho Nr. 88. Yra svarbus reikalas.

S. PAULO LIETUVIŲ KLUBO SKAITYKLA

nuo rugpjūčio 1 dienos veikia antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 10 val. vakaro. Skaitykloje yra daug įvairių lietuviškų laikraščių ir žurnalų. Visi lietuviai skaitykla gali naudotis nemokamai. Prie skaityklos yra nuolatinis bufetas ir muzika.

SKUBIAI REIKALINGI LAIKRAŠČIO PLATINTOJAI

«Lietuvio» redakcijai skubiai reikalingi laikraščių platintojai — parduotojai Bom Retiro ir Mokos rajonuose. Sąlygos labai geros. Kreiptis į redakciją, rua Bandelrantes Nr. 92.

UZ 60\$000 | MĖNESI galima įsigyti nuosavą butą su ŽEMĖS SKLYPU, 2:000\$000 paskolos medžiagai ir PLYTOS VĖLTUI. Tai atsiekti galima vien per Turų - Statybos ir Finansų Kooperaciją. Rua Benjamin Constant, Nr. 7-A 3 andar, sal. 19/20. Agencia Penha, rua da Penha, 28 priešais pabaiga Bondes linijos. Kuri yra atidaryta kiekvieną dieną ir sekmadieniais.

SKUBIAI REIKALINGA mergaitė, arba moteris į divonų audimo dirbtuvę kuri turėtų praktiką austi rankomis. Kreiptis: rua Jaguaribé Nr. 166.